

Обґрунтування про прийняття постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до Правил ринку»

Відповідно до частини третьої статті 3 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» (далі – Закон про НКРЕКП), основними завданнями НКРЕКП є зокрема забезпечення ефективного функціонування та розвитку ринків у сферах енергетики та комунальних послуг, та сприяння інтеграції ринку електричної енергії України з відповідними ринками інших держав, зокрема в рамках Енергетичного Співтовариства.

Згідно з частиною другою статті 2 Закону України «Про ринок електричної енергії» (далі – Закон про ринок) основні умови діяльності учасників ринку електричної енергії та взаємовідносин між ними визначаються нормативно-правовими актами, що регулюють впровадження цього Закону, зокрема правилами ринку. Відповідно до частини третьої статті 6 Закону та частини першої статті 17 Закону про НКРЕКП, до повноважень НКРЕКП належить затвердження правил ринку, які розробляються і адмініструються оператором системи передачі (далі – ОСП).

Відповідно до пункту 1.13.1 та 1.13.5 глави 1.13 розділу I Правил ринку, затверджених постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 307 (далі – Правила ринку), ОСП або учасники ринку мають право ініціювати внесення змін та доповнень до Правил ринку відповідно до процедури, визначеної главою 1.13 Правил ринку. Остаточне рішення щодо внесення змін/доповнень до Правил ринку приймає НКРЕКП у порядку, встановленому законодавством.

НЕК «УКРЕНЕРГО» листом від 25.04.2025 № 01/25774 повідомлено, що відповідно до положень глави 1.13 Правил ринку, НЕК «УКРЕНЕРГО» за ініціативою учасників ринку та інших зацікавлених сторін в рамках постійної робочої групи ОСП з підготовки змін до Правил ринку (далі – Робоча група) було напрацьовано проєкт змін до Правил ринку, який передбачає удосконалення умов надання допоміжних послуг (далі – ДП) у частині запровадження можливості здійснювати передачу постачальниками ДП зобов'язання щодо надання ДП, та направлено НКРЕКП для розгляду та затвердження. У протоколі Робочої групи щодо обговорення зазначеного проєкту змін до Правил ринку НЕК «УКРЕНЕРГО» відзначено, що можливість передавати зобов'язання ДП передбачено вимогами європейського законодавства, зокрема Регламенту КОМІСІЇ (ЄС) 2017/2195 від 23 листопада 2017 року про встановлення настанов щодо балансування електроенергії.

Так, відповідно до статті 34 Регламенту КОМІСІЇ (ЄС) 2017/2195 від 23.11.2017 «Про встановлення настанов щодо балансування електроенергії» (далі – Регламент) у географічному районі, у якому була здійснена закупівля балансуєної потужності, ОСП повинні дозволяти постачальникам послуг з балансування передавати їхні зобов'язання щодо постачання балансуєної потужності. При цьому, відповідно до пункту п'ятого

Регламенту, «балансуєна потужність» означає обсяг резервної потужності, який постачальник послуг з балансування погодився надати.

Лист 439-23/01 від 30.07.2025 14:22
КЕП: Сідоров І. В.
3FAA9288358EC00304000000A322320033BFE200
Сертифікат дійсний з 07.04.2025 до 05.04.2027 10:28

підтримувати і щодо якого постачальник послуг з балансування погодився подавати ОСП пропозиції щодо відповідного обсягу балансуєної енергії протягом строку дії договору.

Ураховуючи зазначене Департаментом енергоринку доопрацьовано надані пропозиції та сформовано проєкт постанови «Про затвердження Змін до Правил ринку» (далі – Проєкт постанови), яким передбачається внесення змін до Правил ринку у частині запровадження можливості передачі постачальником ДП зобов'язання щодо надання ДП з регулювання частоти та активної потужності визначеною одиницею надання ДП для виконання такого зобов'язання іншою одиницею надання ДП, в тому числі іншого постачальника ДП, та редакційне удосконалення окремих положень Правил ринку.

Разом з цим, Проєкт постанови згідно зі статтею 15 Закону про НКРЕКП, має ознаки регуляторного акта та з метою одержання зауважень та пропозицій від інших органів державної влади, фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань та інших заінтересованих осіб схвалений НКРЕКП та оприлюднений на офіційному вебсайті НКРЕКП за посиланням: <https://www.nerc.gov.ua/news/oprilyudnyuyetsa-proyekt-postanovi-shho-maye-oznaki-regulyatornogo-akta-zmini-do-pravil-rinku>.

Разом з цим, відповідно до положень Закону про НКРЕКП та Порядку проведення відкритого обговорення проєктів рішень Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.06.2017 № 866, 10 та 11 липня 2025 року відбулось відкрите обговорення отриманих Регулятором від заінтересованих сторін зауважень та пропозицій до Проєкту постанови, за результатами якого було доопрацьовано Проєкт постанови та складено протокол відкритого обговорення разом з таблицею узгоджених пропозицій та їх обґрунтуванням, який оприлюднено на офіційному вебсайті НКРЕКП за посиланням <https://www.nerc.gov.ua/news/oprilyudnyuyutsya-rezultati-vidkritogo-obgovorenniya-proyektu-rishennya-shchodo-zatverdzhennya-zmin-do-pravil-rinku>.

Водночас, згідно з частиною другою статті 2 Закону України «Про ринок електричної енергії» проєкти правил ринку, правил ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку, кодексів системи передачі та систем розподілу, кодексу комерційного обліку, правил роздрібного ринку, інших нормативно-правових актів, що можуть вплинути на конкуренцію, підлягають погодженню з Антимонопольним комітетом України.

Так, Проєкт постанови погоджений листом Антимонопольного комітету України від 25.07.2025 № 128-06/09-247-НПА.

Разом з цим, НЕК «УКРЕНЕРГО» листом № 01/46340 від 29.07.2025 надано пропозиції щодо набрання чинності положень Проєкту постанови щодо здійснення передачі ДП з 01 грудня 2025 року. Зазначені пропозиції ґрунтуються на необхідності вжиття комплексу заходів для впровадження можливості здійснення передачі ДП у системі управління ринком, а також

необхідністю врахувати терміни виконання вже розпочатих заходів щодо доопрацювання системи управління ринком.

Ураховуючи зазначене, Департамент енергоринку пропонує до прийняття проєкт постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до Правил ринку».

**Директор
Департаменту енергоринку**

Ілля СІДОРОВ

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ
ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ**

ПОСТАНОВА

Київ

№ _____

Про затвердження Змін
до Правил ринку

Відповідно до законів України «Про ринок електричної енергії» та «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Затвердити Зміни до Правил ринку, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 14 березня 2018 року № 307 (далі – Зміни), що додаються.

2. Ця постанова набирає чинності з 01 грудня 2025 року, але не раніше дня, наступного за днем її оприлюднення на офіційному вебсайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, крім абзаців вісімнадцятого – двадцятого пункту 3 Змін, які набирають чинності з дня, наступного за днем її оприлюднення на офіційному вебсайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Голова НКРЕКП

Юрій ВЛАСЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО

Постанова Національної
комісії, що здійснює
державне регулювання у
сферах енергетики та
комунальних послуг

№ _____

Зміни до Правил ринку

1. У пункті 1.1.2 глави 1.1 розділу I після абзацу двадцять шостого доповнити новим абзацом двадцять сьомим такого змісту:

«передача ДП – передача ПДП зобов’язання щодо надання ДП з регулювання частоти та активної потужності одиницею надання ДП для виконання такого зобов’язання іншою одиницею надання ДП, у тому числі іншого ПДП;».

У зв’язку з цим абзаци двадцять сьомий – п’ятдесят шостий вважати відповідно абзацами двадцять восьмим – п’ятдесят сьомим.

2. Розділ III доповнити новою главою такого змісту:

«3.19. Передача зобов’язань з надання ДП

3.19.1. ПДП має право здійснити передачу ДП щодо надання ДП протягом розрахункового періоду (періодів).

Передача ДП може здійснюватися щодо зобов’язань надання ДП, набутих за результатами спеціальних, річних, квартальних, місячних та тижневих аукціонів на ДП або отриманих у результаті передачі ДП. Передача ДП, набутих за результатами добових аукціонів не здійснюється.

Передача ДП підлягає обов’язковому погодженню ОСП через СУР.

3.19.2. Передача ДП може здійснюватися лише за умови одночасного виконання таких вимог:

- 1) передача ДП здійснюється в межах однієї торгової зони;
- 2) передача ДП здійснюється в обсязі, що не перевищує обсяг зобов’язання ПДП щодо надання ДП відповідною одиницею надання ДП у відповідний розрахунковий період;
- 3) передача ДП здійснюється між одиницями надання ДП, щодо яких наявне чинне свідоцтво про відповідність вимогам до ДП відповідного продукту ДП із регулювання частоти і активної потужності, та не подавалась декларація про неготовність;
- 4) передача ДП не порушує та/або не загрожує порушенню операційної безпеки функціонування ОЕС України відповідно до Кодексу системи передачі;

5) ПДП, що отримує зобов'язання щодо надання ДП, забезпечив наявний вільний резерв потужності (не запропонований до продажу на ринку електричної енергії) в обсязі, достатньому для виконання зобов'язань щодо надання ДП.

3.19.3. Передача ДП між одиницями надання ДП, які належать (управляються) різними ПДП, здійснюється виключно на двосторонній основі шляхом укладення відповідного договору між такими ПДП, який має визначати, зокрема, обсяг та вид продукту ДП, щодо яких здійснюється передача ДП, розрахункові періоди на які здійснюється передача ДП, вартість передачі ДП та відповідальність сторін за невиконання умов договору.

Передача ДП між одиницями надання ДП, які належать (управляються) одному ПДП, не потребує укладення відповідного договору.

3.19.4. Для здійснення передачі ДП ПДП подає до ОСП через СУР повідомлення про передачу ДП із зазначенням:

1) розрахункового періоду (періодів) торгового дня, щодо якого (яких) планується передача ДП;

2) торгової зони, у межах якої планується передача ДП;

3) ЕІС-кодів ПДП, між одиницями надання ДП яких планується передача ДП;

4) ЕІС-кодів одиниць надання ДП, між якими планується передача ДП, та їх місцезнаходження;

5) обсягу, ціни та виду продукту ДП, що планується передати, із зазначенням аукціону, за результатами якого виникло зобов'язання щодо надання ДП одиницею надання ДП.

Надання ПДП повідомлення про передачу ДП до ОСП здійснюється через СУР у порядку, передбаченому Інструкцією з передачі ДП у СУР, яка розробляється ОСП та оприлюднюється на його власному офіційному вебсайті.

3.19.5. Передача ДП може здійснюватися, починаючи з дня, наступного за днем, у якому завершився строк оскарження результатів аукціону на ДП або здійснено передачу ДП, та завершується об 11:00 d-1.

ОСП щодня з 11:00 здійснює перевірку акцептованих СУР повідомлень ПДП про передачу ДП на відповідність пункту 3.19.2 цієї глави та погоджує або не погоджує передачу ДП.

Результати перевірки ОСП акцептованих у СУР повідомлень ПДП про передачу ДП на відповідність пункту 3.19.2 цієї глави повідомляються ПДП до 11:40.

У разі непогодження передачі ДП на підставі підпункту 4 пункту 3.19.2 цієї глави ОСП повинен надати ПДП та Регулятору детальні обґрунтування щодо причин непогодження передачі ДП впродовж п'яти робочих днів із зазначенням детального обґрунтування такого непогодження.

3.19.6. ПДП, що здійснив передачу ДП іншому ПДП, втрачає зобов'язання з надання ДП щодо обсягу, періоду надання та виду послуги, що передано, а ПДП, якому здійснено передачу ДП, набуває зобов'язання щодо надання такої ДП.

У разі здійснення передачі ДП між одиницями надання ДП одного ПДП обсяги зобов'язання щодо надання відповідної ДП переходять до одиниці надання ДП, якій передано ДП.

При здійсненні передачі ДП усі права та зобов'язання ПДП щодо надання ДП, у тому числі отримання плати за надану ДП та відповідальність у разі її ненадання, переходять до сторони, що набула зобов'язання щодо надання ДП за результатом здійснення передачі ДП.

3.19.7. ПДП, що набув зобов'язання щодо надання ДП за результатами передачі ДП, несе відповідальність за якісне надання ДП у порядку, визначеному цими Правилами.

Оплата ПДП за надані ДП, зобов'язання щодо надання яких було набуто за результатами передачі ДП, здійснюється у порядку, визначеному розділом V цих Правил та договором про надання допоміжних послуг з регулювання частоти та активної потужності, за цінами, що були визначені за результатами відповідного аукціону на ДП.

3.19.8. ОСП має право перенести граничний строк подання ПДП повідомлень про передачу ДП та час повідомлення ОСП про погодження або непогодження передачі ДП не пізніше 22:00 d-1, у випадках тимчасової непрацездатності СУР та/або припинення (тимчасового) роботи каналів комунікацій ОСП.

У разі перенесення граничного строку подання ПДП повідомлень про передачу ДП та часу повідомлення ОСП про погодження або непогодження передачі ДП ОСП оприлюднює на своєму офіційному вебсайті повідомлення із зазначенням часу такого перенесення.»

3. У додатку 3:

1) у главі 7:

у пункті 7.2:

у підпункті 1 слова «прийнятій заявці» замінити словами «акцептованій пропозиції»;

доповнити трьома новими підпунктами такого змісту:

«6) не погоджувати здійснення передачі ДП у випадках, передбачених Правилами ринку;

7) повторно пропонувати на аукціонах з надання ДП пропозиції продуктів ДП, щодо яких у ПДП відсутнє чинне Свідоцтво про відповідність вимогам до ДП для відповідної одиниці надання ДП;

8) отримувати на запит ОСП від ПДП дані, що необхідні для проведення моніторингу надання ДП одиницею надання ДП.»;

пункт 7.3 доповнити новим підпунктом такого змісту:

«2) здійснювати передачу ДП у порядку, визначеному Правилами ринку.»;

у пункті 7.5:

підпункт 1 викласти в такій редакції:

«1) надавати ДП в обсягах та періодах, визначених за результатом передачі ДП та/або за результатами аукціонів надання ДП відповідно до Правил ринку.»;

підпункт 3 викласти в такій редакції:

«3) подавати декларацію про неготовність.»;

доповнити новим підпунктом такого змісту:

«11) забезпечити відповідність характеристик одиниці надання ДП обсягам та виду резерву ДП, зазначеного у Свідоцтві про відповідність вимогам до ДП для такої одиниці надання ДП.»;

у пункті 7.6 слова, знаки та цифри «за 45 календарних днів до дати початку надання ДП, період надання яких визначений за результатами спеціального аукціону на ДП» замінити словами, знаками та цифрами «у строк, визначений главою 3.18 розділу III Правил ринку»;

2) у підпункті 2 пункту 12.4 глави 12 слова та цифри «за 45 календарних днів» замінити словами, цифрами та знаками «у строк, визначений главою 3.18 розділу III Правил ринку»;

3) у пункті 13.7 глави 13 слова, цифри та знаки «за 45 днів до дати початку надання ДП, період надання яких визначений за результатами спеціальних аукціонів на ДП» замінити словами, цифрами та знаками «у строк, визначений главою 3.18 розділу III Правил ринку».

4. У додатку 6:

1) в абзаці другому пункту 6 слова «результати аукціонів у системі управління ринком» замінити словами та аббревіатурами «обсяг зобов'язань ПДП щодо надання ДП відповідними одиницями надання ДП»;

2) у пункті 7 слова «та результатів аукціонів у системі управління ринком» замінити знаком, словами та аббревіатурами «, а також обсягу зобов'язань ПДП щодо надання ДП відповідними одиницями надання ДП»;

3) абзац перший пункту 8 після слова «продуктів» доповнити аббревіатурою «ДП», після слова «процедурою» доповнити словами, знаком та аббревіатурою «та/або набути в результаті передачі ДП»;

4) у пункті 9:

абзац дев'ятий викласти в такій редакції:

« R_z – резерв на завантаження відповідної одиниці надання ДП, МВт;»;

абзац одинадцятий викласти в такій редакції:

« R_p – резерв на розвантаження відповідної одиниці надання ДП, МВт.»;

5) у пункті 10 абзац двадцять шостий викласти в такій редакції:

«Сумарний обсяг РПЧ, улаштований на одиниці надання ДП, не може бути меншим обсягу, який одиниця надання ДП повинна забезпечувати відповідно до результатів аукціонів на ДП та/або в результаті здійсненої передачі ДП.»;

6) у пункті 11:

абзац сімнадцятий викласти в такій редакції:

« $R_{aPVC_{зав}}$ – обсяг аРВЧ на завантаження відповідної одиниці надання ДП, МВт;»;

абзац двадцять другий викласти в такій редакції:

« $R_{aPVC_{розв}}$ – обсяг аРВЧ на розвантаження відповідної одиниці надання ДП, МВт;»;

7) абзаци п'ятий та шостий пункту 12.2 викласти в такій редакції:

де $R_{зав}$ – обсяг резерву на завантаження відповідної одиниці надання ДП, МВт;

$R_{роз}$ – обсяг резерву на розвантаження відповідної одиниці надання ДП, МВт.».
